אישים באגרות הראי"ה

סר משה מונטיפיורי

נדבן ושתדלן יהודי מאנגליה · תקמ"ה–תרמ"ה (1784–1885)

1 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

סר משה חיים מונטיפיורי נולד בליבורנו שבאיטליה בט' בחשוון תקמ"ה (1784), וגדל באנגליה. היה נדבן ושתדלן, שהקדיש את חייו לסיוע ליהודים בארצות שונות, ובכלל זה ליישוב בארץ ישראל. נודע בתואר "השר משה מונטיפיורי". נפטר ברמסגייט שבאנגליה בט"ז באב תרמ"ה (1885).

הרב קוק על משה מונטיפיורי

באייר תרפ"ב (1922) כתב הרב קוק למנהלי בית הכנסת "שער השמים" בלונדון, "אמרכלי עזבון השר מונטיפיורי", על כספי העזבון שנשלחו לעניי העדות בירושלים. השליחים שהעבירו את הכסף השאירו אצלם חלק מן הסכום, והרב קוק תבע להשלים את החסר ולשלוח בעתיד בלי שליחים (כרך ד', אגרת אקלה).

האגרות

כרך ד', אגרת אקלה: באייר תרפ"ב, לאמרכלי עזבון מונטיפיורי בלונדון: על כספי העזבון שלא הגיעו במלואם לעניים.

"אמרכלי עזבון השר מונטיפיורי"

ראו גם

על משה מונטיפיורי (המכלול). (משה מונטיפיורי)

נוסח האגרות – עם ביאור

1 האגרות שבהן נזכר משה מונטיפיורי, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אקלה

תמצית האגרת

תאריך ומקום: (אייר תרפ"ב) **נמען:** מנהלי בית הכנסת 'שער השמים' בלונדון, אמרכלי עזבון מונטיפיורי

השליחים שהעבירו את כספי העזבון לעניי העדות השאירו אצלם 150 לירה מכספי העניים האשכנזים וגם סכום מכספי הספרדים, ומסרו את השאר בפרקים. לא היה סכסוך בין העדות, אלא 'מעילה' של השליחים. הרב קוק תובע להשלים את החסר, ובעתיד לשלוח בלי שליחים.

עיקרי הדברים

- כספי עזבון מונטיפיורי.
- מעילת השליחים.
- תביעה להשלמה.
- לשלוח ישירות.

נוסח האגרת עם ביאור

[ב"ה[1]. אייר תרפ"ב[2]]

לכבוד מנהלי ביהכנ"ס[3] שער-השמים בלונדון [בית הכנסת של הקהילה הספרדית-פורטוגזית בלונדון] אמרכלי עזבון השר מונטיפיורי, [מנהלי עיזבונו של משה מונטיפיורי] יצ"ר[4].

אדונים נכבדים ומאד נעלים. אתכבד בזה, לאשר את קבלת מכתבם הנכבד מיום מרץ ש"ז, שהגיעני לפני חה"פ[5]. ומה מאד השתוממתי לדעת, כי אחרי אשר מע"כ[6], בעדינות-נפשם, השלימו מה שהוטל עליהם, ושלחו בשלמות הסך לירא בעד עניי העדה האשכנזית ובעד עניי העדה הספרדית. למרות זה ולמרות מצבם הקשה ודוחק הזמן הבלתי משוער, של עניי ארה"ק[7] ועה"ק[8], הקורא לתשומת-לב מיוחדה. לא התחשבו השלוחים שעל ידם נשלח הכסף, עם המצב, והשאירו אצלם הסכום מאה וחמשים לירה מכספי עניי העדה האשכנזית. וכן גם סכום כסף משל עניי העדה הספרדית. ולנו האשכנזים לא נמסר מידם כ"א[9] הסך לי"ש[10]. וגם זה בפרקים שונים. ולא כבת-אחת.

והנני בזה לציין, כי לא היו פה סכסוכים ביחס החלוקה, לבין האשכנזים והספרדים, אלא, שבכלל היתה מעילה בדבר, מצד השלוחים שעל ידם נשלח הכסף.ובזמנים אלה נמסרו'הסכומים האלה לידינו:ביום הסך לי"מ[11]. תמורת לי"ש. ביום לי"מ תמורת לי"ש, וביום תמורת ליייש. ס"ה בג' פרקים קבלנו לי"ש. וע"כ[12] הנני מתכבד בזה להפנות את תשומת-לבם לקראת התביעה הצודקת, היוצאה מאת מאות העניים של העדות בארה"ק[13], שעיניהם צפויות להעזרה הבאה אליהם, מכספי העזבון של השר המנוח זצ"ל[14], בצואתו הנכבדה והגדולה. והנני בטוח בישרת-לבם, שיעמדו לעזרת העניים, וימהרו להוציא לאור פתרון שאלת התביעה הצודקת הזאת, ולצוות להשיב את המותר החסר עד הסך לירה לכל עדה ועדה.

והנני המוקירם כערכם הרב והנעלה. החותם ברגשות ברכה וכבוד, מהר הקודש מירושלים. נ.ב. בתקותנו החזקה, שמע"כ[15] יתנו לב למלא את תביעתנו הצודקת בעבר. אנו מביעים בבטחה את

בקשתנו ע"ד[16] העתיד. - וקוראים בזה את תשומת לבבם הנכבד - להמשיך את המצאת כספי-העזרה הנ"ל[17]. בעתיד, כמו שהי'[18] נהוג מקודם, מבלי אמצעות ידי שלוחים. באופן שתתמלא דעת ורצון השר הצדיק המנוח זצ"ל.

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. תרפ"ב - השנה תרפ"ב (1921/1922)
3. ביהכנ"ס - בית הכנסת
4. יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
5. חה"פ - חג הפסח
6. מע"כ - מעלת כבודם
7. ארה"ק - ארץ הקודש
8. ועה"ק - ועיר הקודש
9. כ"א - כי אם
10. לי"ש - לירות שטרלינג
11. לי"מ - לירות מצריות
12. וע"כ - ועל כן
13. בארה"ק - בארץ הקודש
14. זצ"ל - זכר צדיק לברכה
15. שמע"כ - שמעלת כבודו
16. ע"ד - על דבר
17. הנ"ל - הנזכר לעיל
18. שהי' - שהיה